

INNSPILL TIL BUDSJETTET FRA FAU RIMBAREID

FAU på Rimbareid skole opplever at man, etter mange år med nedskjæringer for skolen i Fitjar, nå har nådd en grense for hva som er akseptabelt. Så fremkommer det også av budsjettforslaget selv at «*budsjettet for etaten oppvekst- og kultur ber preg av svært stramme økonomiske rammer. Eit stramt budsjett fører til reduksjon i tilbod til brukarar, reduksjon av stillingar og reduksjon av driftspostar.*»

Slik vi ser det er det sterkt bekymringsverdig at man fortsetter å kutte i bevilgningene til skolen, slik at tilbudet til våre elever reduseres. I det følgende vil ta for oss noen hovedpunkter som vi anser som særlig bekymringsverdig med budsjettforslaget for neste år.

Lærertettheten må økes

Lærernormen krever at det skal være gjennomsnittlig 1 lærer pr. 15 elever i 1. til 4. klasse, og gjennomsnittlig 1 lærer pr. 20 elever på de øvrige klassetrinnene. I praksis innebærer dette at lærerne er alene med en hel klasse på opptil 28 elever i de fleste undervisningstimerne.

På Rimbareid skole er lærernormen så vidt oppfylt på nåværende tidspunkt. Dvs. at lærertettheten er akkurat innenfor det som er satt som et absolutt lovlig minimumskrav. Det innebærer derimot IKKE at man har den lærertettheten som er nødvendig for at elevene skal få god opplæring. Tvert imot opplever vi at Rimbareid skole trenger flere lærere.

Et eksempel på at skolen har for få lærere, er at skolen har måtte kutte mange av delingstimerne de siste årene, fordi skolen i liten grad har mulighet til å ha to lærer i en undervisningstime. Det er flere fag der opplæring bør gis i mindre grupper for at eleven skal få et godt læreutbytte, eller der opplæring må gis i mindre grupper for å i hele tatt kunne gjennomføres. Det er f.eks. ikke praktisk mulig for én lærer å gjennomføre et omfattende naturfagseksperiment med opptil 28 elever. Man er videre avhengig av å kunne dele opp klassene f.eks. i mat og helse og kunst og håndverk, for at elevene faktisk skal kunne utføre fagene i praksis. At delingstimer kuttes, er derfor klart negativt for elevenes læringsutbytte.

Videre har kommunen satt som mål i skolebruksplanen at man skal redusere bruken av spesialundervisning. Dersom man skal lykkes med dette, må man kunne gi svake elever tilpasset opplæring i fellesundervisningen. Lykkes man ikke med slik tilpasset undervisning, har elevene krav på spesialundervisning. Behovet for spesialundervisning avhenger altså av i hvor stor grad skolen lykkes med slik tilpasset opplæring.

Det er derimot ikke kun de svake elevene som skal ha tilpasset undervisning. Det er lovpålagt at kommunen skal sørge for at både begavede elever og elever med ordinær læreprogresjon i mest mulig grad få tilpasset undervisning. Det følger også av kommunens egen skolebruksplan at man i Fitjarskolene skal gi mer tilpasset undervisning for å oppnå økt mestring, utvikling og trivsel, uavhengig av hvilke forutsetninger elevene har.

Vi kan ikke forstå at man klarer å gi slik tilpasset undervisning til både svake, begavede og «ordinære» elever, dersom én lærer som regel er alene om å undervise en skoleklasse på opptil 28 elever.

Her er det også viktig å påpeke at forskning viser at særlig elever med ressursvake foreldre nyter godt av økt lærertetthet. Økt lærertetthet bidrar derfor også til å redusere sosiale forskjeller, som er et annet satsningsområde i kommunens skolebruksplan.

Slik vi ser det, viser overstående at lærertettheten må styrkes på Rimbareid skole. Dette både for å få tilstrekkelig læringsutbytte for elever, samt for å oppnå mål kommunen er pålagt og mål kommunene selv har pålagt seg.

Budsjettforslaget medfører derimot at lærertettheten reduseres

Siden lærertettheten på Rimbareid skole må økes, er vi mildt sagt forundret over at det nå foreslås at jordmorstillingen skal dekkes av oppvekstbudsjettet. Samtidig foreslås det at det ikke skal spares inn kostnader ved å overføre 7. klassene på grendeskolene til Rimbareid skole.

En jordmorstilling vil, etter all sannsynlighet, medføre at det må kuttes et årsverk i skolen, da oppvekstbudsjettet ikke rommer flere årsverk, og det trolig ikke er andre plasser å hente midler fra, enn på Rimbareid skole. Dersom det i tillegg ikke blir gjort noen innsparinger ved å overføre 7. klassene på grendeskolene til Rimbareid skole, risikere man at det må kuttes ytterligere i årsverkene (eller i andre poster) for Rimbareid. Kort oppsummert vil det trolig forsvinner 1-2 lærerårsverk fra Rimbareid skole. Alternativt ett årsverk og kutt i andre poster. Dette vil klart gå utover læreutbyttet til elevene på Rimbareid, i tillegg til at kommunen risikerer å bryte den lovpålagte lærernormen. Vi anser det også som åpenbart at dette også gjør det umulig å oppfylle kommunens egne mål om mindre spesialundervisning, økt tilpasset opplæring for alle elevgrupper, osv.

Kutt i vikarbudsjettet

I tillegg er det foreslått å kutte betydelig i vikarbudsjettet til Rimbareid skole. Dette er et budsjett som det allerede er blitt kuttet i, mange år på rad. Budsjettkutt medfører ikke at behovet for vikarer reduseres. Vi har bedt skolen om en tilbakemelding på om vikarbudsjettet normalt overholdes. Tilbakemeldingen er at vikarbudsjettet, tvert imot, blir brukt opp hvert år, og at penger til vikarer, utover det som er budsjettet, må tas av andre poster innad i skolebudsjettet. Med ytterligere kutt, vil man til neste år, bruke opp vikarbudsjettet enda tidligere enn foregående år, slik at skolen må kutte mer på andre områder. I tillegg medfører ytterligere kutt at man får ufaglærte vikarer, fordi de er billigere i drift. Dette går ut over kvaliteten på opplæringen til elevene.

Redusert lærertetthet, på grunn av jordmorstillingen, vil også kunne medføre økte sykemeldinger fordi arbeidsbelastning til lærerne øker. Behovet for vikarer vil da øke i forhold til tidligere år, dersom dette forslaget ikke forkastes. I det tilfellet vil kutt i vikarbudsjettet bli enda mer merkbart.

Læremidler

To klassetrinn på ungdomskolen på Rimbareid skole har ikke lærebøker i noen av fagene, dette skoleåret. Både elever og foreldre forteller at dette gjør det meget utfordrende for elever å vite nøyaktig hva det forventes at elevene skal kunne i de forskjellige fagene. Det er også vanskelig for elevene å vite hvor de kan finne tekster o.l. for å lære det de skal lære. Manglende lærebøker gjør det altså vanskeligere for elevene å få den opplæringen de skal ha. Slik vi vurderer det, bør det å kunne gi elevene lærebøker være et absolutt minimumskrav.

I tillegg mangler det lærebøker i fag på mellomtrinnet, fordi det er behov for oppgradering av lærebøkene, da det er kommet ny lærerplan som krever dette.

Slik vi oppfatter det, brukes det ordinære læremiddelbudsjettet opp på engangsbøker til småtrinnet, samt digitale lisenser for læremidler på alle trinn. Det er derfor ikke penger til overs til å kunne kjøpe inn nye lærebøker på mellomtrinnet og ungdomsskoletrinnet.

Neste år er det foreslått å bevilge kr. 300 000,- ekstra til læremidler, og dette anser vi som meget positivt. Vi har bedt Rimbareid skole om en tilbakemelding på hva det omtrentlig vil koste å kjøpe inn bøker til ungdomsskoletrinnet. Iht. til den tilbakemelding vi har fått, vil dette kunne koste nærmere kr. 300 000,-. Siden disse midlene også skal deles mellom de tre skolene, vil ikke samtlige av midlene gå til Rimbareid skole. I praksis vil bevilgningen derfor kun muligens gi skolen mulighet til å kjøpe inn bøker til ungdomstrinnene til neste år. Vi vil derfor sterkt understreke at det er absolutt nødvendig å vedta dette forslaget i det endelige budsjettet, for at skolen i det hele tatt skal kunne ha muligheten til gi ungdomsskoletrinnene nesten et minimum av de læremidlene de trenger.

Dersom bøker på ungdomskolen prioriteres til neste år, vil det derimot trolig ikke være noen midler igjen til å oppgradere lærebøkene på mellomtrinnet iht. ny læreplan, og de vil derfor fortsatt mangle bøker i noen fag. Slik vi vurderer dette, burde det derfor blitt bevilget ytterligere midler allerede i år, slik at alle elevene kan få lærebøker/tilstrekkelig oppgraderte lærebøker i samtlige fag allerede neste skoleår.

Vi frykter at dersom det ikke blir bevilget ytterligere til læremidler i år, så blir forslaget om å budsjettere kr. 400 000,-, til læremidler i 2024 fjernet fra budsjett neste år, dersom man igjen har et altfor stramt budsjett. Vi vil derfor også understreke at det er helt nødvendig at politikerne ikke går tilbake på budsjetteringen av kr. 400 000,- for 2024.

Bassenget

Som kjent er bassenget stengt i desember, januar og februar dette skoleåret. Det vil si at bassenget vil være stengt i mer enn ¼ av skoleårets skoledager.

Slik vi ser det, vil nedstigning av bassenget store deler av skoleåret begrense skolens mulighet til å gi en forsvarlig og lovpålagt svømmeundervisning. Det er allerede en stram timeplan for bruken av bassenget, og vi kan derfor ikke se at man kan ta igjen de tapte svømmetimene med å øke antall bassengtimer i de månedene bassenget ikke er stengt.

I skolebruksplanen fremkommer det at det vil bli behov for å oppgradere bassenget på skolen. Vi kan derimot ikke se at dette er tatt med i investeringsbudsjettet. Vi stiller derfor spørsmål til om dette vil bli prioritert i løpet av de neste årene.

Oppussing av gymsalen

Det følger av skolebruksplanen at gymsalen på Rimbareid trenger oppgradering.

I tillegg får vi tilbakemeldinger fra foreldre om at elevene ønsker seg skillevegger mellom dusjene, for å slippe å «stå på utstilling» når man dusjer. Det er flere av elevene som opplever det som klart ubehagelig å måtte dusje med klassen. Vi mener det er meget uheldig og trist å utsette barna og ungdommene våre for dette. Vi mener derfor at det er viktig for elevene å få på plass slike skillevegger.

Det er ifølge investeringsbudsjettet planlagt å oppgradere gymsalen i 2024 og 2025, men KUN dersom kommunen får et tilskudd på 1/3 av kostnadene. Dvs. at denne nødvendige oppgraderingen

trolig ikke vil bli gjennomført, dersom forutsetningen om tilskudd ikke slår til. Slik vi ser det burde denne oppgraderingen gjennomføres uansett om forutsetningen om tilskudd slår til eller ikke.

Det er viktig, for alle elevene, med en god skole på Fitjar

Vi opplever at både nåværende budsjettforslag og budsjettene for foregående år, viser at politikerne mangler vilje til å prioritere skolene på Fitjar. Det synes ikke som om det er noen reell vilje blant politikerne til å gi elevene i Fitjar en best mulig utdanning og skolehverdag. Det synes heller ikke som om det er vilje til å foreta nødvendige oppgraderinger på skolebyggene før man absolutt må. Videre synes det ikke å være noen reell vilje til å oppnå målene i skolebruksplanen, som bl.a. er en bedre tilpasset opplæring, å øke læreutbytte, jevne ut sosiale forskjeller, m.m. Med det budsjettforslaget som er lagt frem, opplever vi at målene i skolebruksplanen kun fremstår som «tomme ord»/urealistiske lovnader. Det synes som politikerne kun har vilje til å bruke akkurat nok ressurser til å oppfylle kravene kommunen er forpliktet til å oppfylle.

Med forslagene om at jordmorstillingen skal dekkes av oppvekstbudsjettet, samtidig som vikarbudsjettet igjen skal reduseres, synes det ikke som om politikerne en gang er villig til å bevilge de ressursene som trengs for å oppfylle de lovpålagte kravene, slik som f.eks. lærernormen.

Samtidig som det kuttes i skolebudsjettet, går prisveksten og lønnsveksten i samfunnet opp. Dette medfører at kuttene i realiteten er større enn det som fremkommer av kroner og ører.

Det gjøres årlige kutt i budsjettene til de tre skolene i Fitjar kommune, og, som nevnt innledningsvis, er oppvekts- og kulturbudsjettet for 2023 så stramt at det *«fører til reduksjon i tilbud til brukarar, reduksjon av stillingar og reduksjon av driftspostar»*.

Vi kunne forstå at det var nødvendig med et så stramt budsjett, dersom det ikke fantes noen andre muligheter til å hente inn ytterligere ressurser. Det fremkommer derimot av skolebruksplanen at man ville fått frigitt minst kr. 5 millioner dersom man hadde endret skolestrukturen. Med disse midlene ville man kunne styrket skolen, både driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet, til fordel for alle elevene i Fitjar kommune. Dette istedenfor å fortsette med å kutte i skolerebudsjettet, og dermed også opplæringstilbudet, for alle elevene i Fitjar kommune. Slik vi ser det, innebærer skolestrukturen i Fitjar, slik det er nå, at kommunen ikke gir best mulig skoletilbud til noen av elevene i Fitjar kommune. Tvert imot har politikerne faktisk mulighet til å gi samtlige elever i kommunen et bedre tilbud. Dette forutsetter selvsagt at majoriteten av innsparte midler ved endring av skolestrukturen faktisk blir brukt på skolen.

En god skoles betydning for alle i Fitjar kommune

Vi vil påpeke at en god Fitjar-skole også er viktig for alle i kommunen, fordi:

- En god skole legger grunnlaget for hvilke ressurser vi vil få i kommunen fremover, da det forhåpentligvis er disse elevene som snart utgjør voksne innbyggere i Fitjar.
 - o God kompetanse blant elevene vil derfor kunne bidra til økonomiskvekst, flere kompetente lærere, tilstrekkelig med kvalifisert helsepersonell, m.m. i kommunen.
- En god skole er en viktig faktor for om Fitjar-innbyggerne får en god barne- og ungdomstid.
 - o Dette bidrar til bedre psykisk helse.
 - o Det øker trolig også mulighetene for at elevene kommer tilbake til Fitjar/blir værende på Fitjar i voksen alder.
- En god skole kan gjøre det mer attraktivt å bo på Fitjar.

- I kommuner der det er flere skoler (f.eks. i byer), ser man at barnefamilier ofte foretrekker å flytte til de skolekretsene der skolen anses for å være en god skole. En god Fitjarskole, kan derfor bidra til økt tilflytting av barnefamilier fra de andre Sunnhordland-kommunene.

Oppsummert

På grunnlag av overstående ber vi innstendig om at politikerne nå begynner å vise vilje til å prioritere skole generelt.

Som et absolutt minimum **må** forslaget om at jordmorstillingen skal dekkes av oppvekstbudsjettet forkastes (eller man må unngå at dette går utover skolebudsjettet) og vikarbudsjettet **må** økes. I motsatt fall mener vi det vil medføre en uakseptabel reduksjon i elevenes opplæringstilbud, fordi lærertettheten blir for lav.

I tillegg må midler til læremidler og antall lærerårsverk økes i 2023, for å gi eleven det tilbudet kommunen selv har sagt de skal gi. Og det må bevilges tilstrekkelig med midler til å kunne holde bassenget åpent med en akseptabel temperatur.

Med vennlig hilsen

FAU Rimbareid skole